

8. evropská konference lékařských a zdravotnických knihoven v Kolíně nad Rýnem

Eva Čečková, Lenka Hušková

Ve dnech 18. – 21. září 2002 jsme se zúčastnily 8. evropské konference lékařských a zdravotnických knihoven (8th European Conference of Medical and Health Libraries), která se konala v Kolíně nad Rýnem. Konferenci pořádala EAHIL (European Association for Health Information and Libraries) a konala se v areálu kolínské univerzity. Konferenci předcházela řada placených odborných kurzů, na které bylo nutné se zvláště přihlásit. Jednalo se o různá témata rozšiřující odborné znalosti knihovníků, např. řízení knihovny rychle a jednoduše, Evidence Based Medicine (medicína založená na důkazech), vyhledávání v PubMedu a Cochrane a za jejich hranicemi, hodnocení farmaceutických databází, copyright a elektronická knihovna, informační pracovník – spolupracovník klinických týmů.

Konference se zúčastnilo přes 400 odborníků z různých zemí Evropy (Holandsko, Dánsko, Itálie, Norsko, Švédsko, Rakousko, ale i Litva, Polsko, Maďarsko), Afriky (Libanon), Asie (Hongkong), z USA, Mexika, Nového Zélandu atd. Z České republiky se konference zúčastnilo 10 knihovnic. Nejvíce byla zastoupena Národní lékařská knihovna, další účastnice byly z IKEM, z lékařských fakult a fakultních nemocnic.

V průběhu jednání konference se konalo i plenární zasedání EAHIL a volby do předsednictva.

Jednání bylo rozděleno do několika paralelních sekcí, např.:

- Řízení virtuální knihovny.
- Kdo používá internet a proč?
- Kroky směrem k elektronické knihovně.
- WHO /Světová zdravotnická organizace/ - dokumentační centrum.
- Model klinické knihovny.

Seznámíme vás stručně s obsahem některých navštívených přednášek.

BIOME: hodnocení internetových zdrojů z medicíny a zdravotnictví

(přednášející Lisa Gray, Univerzita Nottingham, Velká Británie)

Internet nabízí přístup k velkému množství informací také z medicíny. Jsou to ovšem zdroje mnohdy neověřené, velmi rychle pomíjející, a vyvstává otázka, nakolik jsou spolehlivé. Univerzita v Nottinghamu vytvořila internetovou službu BIOME, která poskytuje volný přístup ke kvalitním internetovým zdrojům ze zdravotnictví a biologických věd. Zahrnuje pět portálů vztahujících se ke specifickým sekcím. OMNI obsahuje zdravotnictví a medicínu, BIoRES biologické a biomedicínské vědy.

Hlavním cílem BIOME je poskytnout přístup k vysoce kvalitním internetovým zdrojům, které jsou

vybírány a hodnoceny podle specifických pravidel. Třemi klíčovými faktory hodnocení jsou:

1. Kontext - rozsah a cílová skupina, které je zdroj určen; autoři, organizace a jejich reputace; porovnání s ostatními zdroji.

2. Obsah - pokrytí daného předmětu, relevantnost, správnost, platnost a aktuálnost informací.

3. Formát - přístupnost, vzhled a výstup, jednoduchost použití, možnost nápovědy...

BIOME začal vytvářet i další směrnice, podle kterých budou hodnoceny zdroje zabývající se alternativní léčbou.

Nové možnosti pro odborníky

(přednášející Bob Gann, NHS Direct Online, Velká Británie)

Bob Gann mluvil o tom, že vstupujeme do nového období, kdy se našimi uživateli stávají kromě odborníků i pacienti, zejména lidé trpící dlouhodobými nemocemi. Také rozvoj informačních a komunikačních technologií otevírá pacientům a veřejnosti přístup k informačním zdrojům. Ovšem pacienti jsou pouze příležitostnými uživateli, a proto mají jiné potřeby a požadují odlišné informace než odborníci, kteří se zabývají danými problémy denně.

Medicínské informace na internetu: Co naši uživatelé skutečně potřebují? Výsledky rozsáhlého průzkumu a závěry pro „Virtuální lékařskou knihovnu“

(přednášející Yasemin El-Menouar, Univerzita Kolín, Německo)

Německá národní lékařská knihovna provedla rozsáhlý průzkum, aby zjistila, jaké jsou potřeby potenciálních zákazníků. Dotazník byl zveřejněn na internetových stránkách a celkem ho vyplnilo 1900 uživatelů. Yasemin El-Menouar nás seznámila s použitými metodami a nejdůležitějšími výsledky. Podle druhů medicínských zdrojů využívá nejvíce dotazovaných databáze literatury, dále pak medicínské vyhledávací nástroje, elektronické časopisy a katalogy knihoven. Co se týče charakteristiky internetových zdrojů, nejvíce si uživatelé cení stálého přístupu, aktuálnosti informací, úspory času a kvality. Požadavkem všech skupin bylo vytvořit jeden hlavní portál, který by poskytoval a propojoval všechny nezbytné informace.

Na závěr prezentace představil ředitel knihovny Ulrich Korwitz nový informační portál pro medicínu a zdravotnictví MedPilot.

Česká republika byla zastoupena přednáškou ředitelky NLK PhDr. Heleny Bouzkové, která hovořila o připravovaném velkorysém projektu několika pražských knihoven.

Projekt medicínské virtuální knihovny (MEDVIK) v České republice

V České republice jsou medicínské informační zdroje umístěny ve speciálních lékařských knihovnách v rozsahu přibližně 2 milionů tištěných svazků odborné literatury, 1300 unikátních titulů časopisů a 1200 online verzí těchto časopisů. Národní lékařská knihovna řeší v současnosti projekt Medicínská virtuální knihovna (MEDVIK) – síťové sdílení informačních zdrojů pro vědu a výzkum. Zadavatelem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a na řešení se podílejí i Institut klinické a experimentální medicíny, Ústav hematologie a krevní transfúze a Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví.

Cílem projektu je vybudování medicínské virtuální knihovny, která umožní čtenářům přístup k lékařským informacím prostřednictvím jednoho portálu. Vytváří se nový speciální software, který pomůže rozvinout spolupráci současných lékařských knihoven v oblasti meziknihovní výpůjční služby, dodávání dokumentů a administrativního procesu.

V rámci konference jsme také navštívily Německou národní lékařskou knihovnu. Ředitel Ulrich Korwitz nás seznámil se službami, které knihovna nabízí, a ukázal nám její moderní vybavení. Jednou ze služeb, které knihovna poskytuje, je elektronické objednávání článků prostřednictvím systému Subito.

V průběhu celé konference se konala výstava dodavatelů a prezentace jejich výrobků, kde jsme se hlavně zajímaly o přístup k plným textům časopisů. Během konference proběhla také prezentace posterů. Česká republika byla zastoupena 5 postery. Naše knihovna měla společně s knihovnou Institutu pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví z Brna poster na téma: Zdravotní sestry – získávání informací globálně, aplikace znalostí lokálně.

Na konferenci jsme získaly řadu nových poznatků. Zmiňované zdroje mohou být přínosem i pro naši knihovnu.